

Oplegvel

1.	Onderwerp	Gebiedsfonds Groenblauwe diensten Holland Rijnland		
2.	Rol van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland	☒ Basistaak (Regionaal Groenprogramma) ☐ Efficiencytaak ☐ Platformtaak volgens Dagelijks Bestuur ☐ Platformtaak volgens gemeente		
3.	Regionaal belang	<p>Het Gebiedsfonds groenblauwe diensten voor landschapsbeheer en kleinschalige recreatie heeft als doel het versterken van de gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde van het landschap. Dit sluit aan bij doelstellingen van onder meer het Regionaal Groenprogramma Holland Rijnland, het Landschapsontwikkelingsplan Rijn- en Veenstreek en de provinciale Beleidsvisie Groen. In eerste instantie zorgt het Gebiedsfonds voor het duurzaam onderhouden van circa 75 km boerenlandpad tot 2020.</p>		
4.	Behandelschema:	Datum: Informerend	Datum: Adviserend	Datum: Besluitvormend
			5 juni 2014 22 mei 2014	24 april 2014 25 juni 2014
5.	Advies Bestuurlijk overleg Natuur en Landschap (BO N&L)	PM, het BO N&L is op 5 juni 2014. De portefeuillehouder Natuur en Landschap geeft een mondelinge terugkoppeling van het BO N&L.		
6.	Reden afwijking eerdere besluitvorming en wijze afwijken	Nvt		

7.	Essentie van het voorstel <i>(annotatie zoals op agenda staat)</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. In te stemmen met het oprichten van een Gebiedsfonds groenblauwe diensten Holland Rijnland op basis van de uitgangspunten (bijlage 1); 2. Het Gebiedsfonds groenblauwe diensten Holland Rijnland in eerste instantie toe te spitsen op het beheer van boerenlandpaden in Holland Rijnland; 3. Kennis te nemen van de gebiedsvoorstel van het Groene Klaver Collectief i.o. voor het beheer van boerenlandpaden in Holland Rijnland de periode 2015-2022; 4. De gereserveerde middelen van € 100.000 vrij te maken voor het Gebiedsfonds Holland Rijnland; 5. Het DB Holland Rijnland opdracht te geven om samen met de provincie Zuid-Holland en het (te vormen) bestuur van de Stichting Gebiedsfonds mogelijke uitbreiding van het Gebiedsfonds Holland Rijnland met andere groenblauwe diensten en andere partijen verder vorm te geven.
8.	Inspraak	☒ Nee ☐ Ja, door: Wanneer:
9.	Financiële gevolgen	☒ Binnen begroting Holland Rijnland ☐ Buiten begroting (extra bijdrage gemeenten) te weten: Structureel/incidenteel
10.	Bestaand Kader	Relevante regelgeving: Eerdere besluitvorming: <u>AB 17 februari 2010</u> : besluit om de mogelijkheid om vanuit de RIF-gelden voor het Regionaal Groenprogramma een bijdrage te leveren aan beheerskosten van particuliere grondeigenaren te schrappen. Het DB heeft in deze vergadering beloofd om te onderzoeken op welke manier een regeling voor beheerskosten kan ontstaan. <u>AB 20 juni 2012</u> : besluit om samen met de provincie Zuid-Holland te werken aan het instellen van een Gebiedsfonds groenblauwe diensten en hiervoor € 100.000 (uit het rekeningresultaat 2011) vast te leggen als reservering voor dit gebiedsfonds.
11.	Lokale context (in te vullen door griffier)	

Adviesnota AB

Vergadering:	Algemeen Bestuur
Datum:	25 juni 2014
Locatie:	Raadszaal Oegstgeest
Agendapunt:	09
Kenmerk:	14/

Onderwerp:

Gebiedsfonds groenblauwe diensten Holland Rijnland

Beslispunten:

1. In te stemmen met het oprichten van een Gebiedsfonds groenblauwe diensten Holland Rijnland op basis van de uitgangspunten (bijlage 1);
2. Het Gebiedsfonds groenblauwe diensten Holland Rijnland in eerste instantie toe te spitsen op het beheer van boerenlandpaden in Holland Rijnland;
3. Kennis te nemen van het gebiedsvoorstel van het Groene Klaver Collectief i.o. voor het beheer van boerenlandpaden in Holland Rijnland de periode 2015-2022;
4. De gereserveerde middelen van € 100.000 vrij te geven voor het Gebiedsfonds Holland Rijnland en hiervoor de begroting 2014 te wijzigen;
5. Het DB Holland Rijnland opdracht te geven om samen met de provincie Zuid-Holland en het (te vormen) bestuur van de Stichting Gebiedsfonds mogelijke uitbreiding van het Gebiedsfonds Holland Rijnland met andere groenblauwe diensten en andere partijen vorm te geven.

Inleiding:

Tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur op 17 februari 2010 heeft het Dagelijks Bestuur toegezegd om te onderzoeken op welke manier een regeling voor financiering van beheerkosten van particulieren kan ontstaan. Het gaat om het vergoeden van 'beheer en onderhoud' van landschapselementen, die de kwaliteit van het buitengebied van Holland Rijnland verhogen en waaraan agrariërs grond, tijd en geld kwijt zijn. Het uitvoeren van dit beheer en onderhoud wordt het verlenen van groenblauwe diensten genoemd. Het gaat bijvoorbeeld om het beheer van bloemrijke akkerranden, ecologische oevers of boerenlandpaden.

Via het onderdeel Regionaal Groenprogramma van het Regionaal Investeringsfonds (RIF) investeert Holland Rijnland in de realisatie van elementen in het landschap die de groenblauwe en recreatieve structuur versterken. Voor het beheer en onderhoud door particulieren zijn via het RIF geen middelen beschikbaar. Het Algemeen Bestuur heeft op 20 juni 2012 besloten om in samenwerking met de provincie Zuid-Holland te werken aan het instellen van een Gebiedsfonds groenblauwe diensten Holland Rijnland. Het AB heeft in deze vergadering € 100.000 gereserveerd voor het gebiedsfonds.

In afwachting van het Gebiedsfonds heeft het DB in 2011/2012 een subsidie van € 13.599 respectievelijk € 18.831 beschikbaar gesteld voor het beheer van boerenlandpaden in Wijk en Wouden voor de periodes 2011-2012 en 2013-2014. Om het beheer van deze en andere boerenlandpaden in de regio te kunnen continueren is duidelijkheid nodig of Holland Rijnland ook na deze periode een bijdrage wil leveren.

Het praktische vraagstuk beheer van boerenlandpaden, en in navolging daarvan de voorbereiding van het Gebiedsfonds, loopt parallel aan de voorbereidingen in de regio voor

het nieuwe Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en daarbinnen het Plattelands Ontwikkelingsprogramma (POP3), dat op nationaal niveau vertaald is in het stelsel Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer 2016. Het DB en Bestuurlijk Overleg Natuur & Landschap hebben in juli 2013 besloten om het Gebiedsfonds zodanig in te richten dat de structuur aansluit bij het nieuwe beleid van Europa en Rijk.

Momenteel worden daarom twee parallelle sporen uitgewerkt die sterk met elkaar samenhangen:

1. Het praktische beheer van boerenlandpaden in de regio vanaf 2015 met behulp van een Gebiedsfonds;
2. De voorbereiding in de regio op het nieuwe GLB en POP3. Zoals besloten door het DB en het Bestuurlijk Overleg Natuur en Landschap in juli 2013 moeten besluiten over het beheer van boerenlandpaden passen binnen het nieuwe GLB en POP3.

Niet alleen Holland Rijnland, maar ook de provincie Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap van Rijnland bereiden zich voor op het nieuwe POP3. In het Bestuurlijk overleg Natuur en Landschap van februari 2014 is besloten om de werkzaamheden van deze drie partijen op elkaar af te stemmen. De Groene Klaver is als uitvoerende partij en beoogd gebiedscollectief met alle drie de partijen in gesprek hierover.

Beoogd effect:

Het Gebiedsfonds groenblauwe diensten voor landschapsbeheer en kleinschalige recreatie heeft als doel het versterken van de gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde van het landschap. Dit sluit aan bij doelstellingen van onder meer het Regionaal Groenprogramma Holland Rijnland, het Landschapsontwikkelingsplan Rijn- en Veenstreek en de provinciale Beleidsvisie Groen. In eerste instantie zorgt het Gebiedsfonds voor het duurzaam onderhouden van circa 75 km boerenlandpad tot 2020. Uiteindelijk zorgt het Gebiedsfonds voor de duurzame financiering van alle groenblauwe diensten in Holland Rijnland.

Argumenten:

- 1.1 *In overleg met de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Rijnland en de Groene Klaver zijn zeven uitgangspunten benoemd voor het Gebiedsfonds*
 1. *Aansluiten bij de ontwikkelingen in het kader van het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) en daarbinnen het Platteland Ontwikkelingsprogramma (POP3).* Dit heeft meerdere voordelen. Voor de agrariërs ontstaat er zo één systeem waar zij terecht kunnen voor vergoedingen voor agrarische natuurbeheer en groenblauwe diensten. Daarnaast kunnen betrokkenen (overheden en agrarische natuurverenigingen) zich de komende tijd concreet voorbereiden op hun nieuwe rol en verantwoordelijkheden die het nieuwe stelsel met zich meebrengt.
 2. *Scheiden uitvoering maatregelen en geldbeheer van Gebiedsfonds.* Op deze manier wordt de verantwoordelijkheid voor het beheer van de middelen en de uitvoering van maatregelen gescheiden. Voor het Gebiedsfonds moet dan een aparte privaatrechtelijke rechtsvorm ingesteld worden. De meest voor de hand liggende rechtsvorm voor het Gebiedsfonds is een stichting.
 3. *Adequate boekhouding.* Het is de verwachting dat in de toekomst meerdere financiers hun middelen gaan stallen op de rekening van het Gebiedsfonds. De kans is groot dat financiers hun middelen toekennen om specifieke doelen te realiseren. Het labellen van budgetten voor specifieke doelen en een adequate boekhouding zijn daarom cruciaal om gespecificeerde verantwoording mogelijk te maken.
 4. *Bestuursleden werven op basis van functieprofiel.* De samenstelling van het bestuur is een belangrijke succesfactor. Het bestuur is voor een deel ambassadeur van de uitgevoerde maatregelen. Dit vraagt om bestuursleden met specifieke kwaliteiten en een passend netwerk.

5. *Geld beschikbaar voor professionele ondersteuning van het collectief.* De uitvoerende partijen die zich verenigen in een collectief moeten een professionaliseringslag maken. Het collectief neemt in hun begroting daarom niet alleen een vergoeding op voor maatregelen die zij gaan uitvoeren, maar ook een post voor professionalisering en overheadkosten voor organisatorische en administratieve activiteiten.
6. *Zowel publieke als private middelen in het Gebiedsfonds.* Om het beheer van boerenlandpaden en op termijn andere groenblauwe diensten te kunnen blijven uitvoeren, zijn naast publieke middelen ook private middelen nodig. Het Gebiedsfonds zal deze private middelen actief dienen te verwerven.
7. *Het Gebiedsfonds is een groeidiamant.* Door nu een fonds op te richten voor een beperkt pakket maatregelen (beheer boerenlandpaden) creëren we meer kansen en tijd om andere partijen uit te nodigen om ook in het fonds te investeren.

Een nadere toelichting op de uitgangspunten staat in bijlage 1.

1.2 Vaststellen uitgangspunten is nodig om volgende stappen te kunnen zetten

De uitgangspunten zijn zowel van toepassing op het doel voor de korte termijn, het beheer van boerenlandpaden regelen, als op de doelstelling voor de langere termijn, het in werking treden van een Gebiedsfonds en het (doen) uitvoeren van een breder scala aan groene en blauwe diensten. Het vaststellen van deze uitgangspunten is nodig voor zowel het beoordelen van het gebiedsvoorstel van het Gebiedscollectief voor het beheer van boerenlandpaden als voor het opzetten van de organisatie van het Gebiedsfonds (benoemen bestuursleden, opzetten statuten, juridische oprichting rechtsvorm, etc.).

1.3 Het Gebiedsfonds is een middel om geld beschikbaar te houden op lange termijn om groenblauwe doelstellingen te bereiken

Met een gebiedsfonds kunnen we er voor zorgen dat de duurzame, langjarige financiering van particulier beheer van projecten, die worden uitgevoerd in het kader van het Regionaal Groenprogramma, het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Rijn- en Veenstreek en de provinciale beleidsvisie Groen, voldoende geborgd is. Het Gebiedsfonds beheert de eerste storting van Holland Rijnland en draagt zorg voor het groeien van het kapitaal door samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland en de provincie. Daarnaast gaat het Gebiedsfonds op zoek naar private partners om ook geld uit de markt te verwerven. Het Gebiedsfonds krijgt de opdracht mee om de uitgaven uit het fonds zo te administreren dat alle private en publieke bijdragen te herleiden zijn naar de groenblauwe diensten, waarvoor de stortingen bedoeld waren. Het Gebiedsfonds krijgt de opdracht mee om het kapitaal aan te vullen voordat de eerste storting van Holland Rijnland uitgeput is in 2020 en om ernaar te streven uiteindelijk zoveel vermogen op te bouwen, dat de groenblauwe diensten uit het rendement gefinancierd kunnen worden.

2.1 Een fonds met een beperkt aantal maatregelen geeft een basis om op voort te bouwen

Gezien de beperkte middelen en de complexe materie, is het aan te bevelen om het aantal maatregelen waarvoor via het Gebiedsfonds in eerste instantie financiering te verkrijgen is, te beperken. Dit sluit aan bij uitgangspunt 7 (bijlage 1): het Gebiedsfonds is een groeidiamant. Het Gebiedsfonds houdt zich in eerste instantie bezig met het beheer van boerenlandpaden, en in een later stadium kunnen andere groene en blauwe diensten worden toegevoegd. Oftewel: Learning by doing. Het DB en het Bestuurlijk Overleg Natuur en Landschap (BO N&L), waarin gemeenten, regio, provincie en hoogheemraadschap zijn vertegenwoordigd, hebben hiermee ingestemd.

2.2 Toegankelijkheid is essentieel voor beleefbaarheid landschap Holland Rijnland.

Eén van de doelstellingen van het Regionaal Groenprogramma is het verbeteren van de toegankelijkheid van het landelijk gebied voor recreatief medegebruik. Hieraan geven we onder andere invulling door het ontwikkelen van een netwerk van wandelpaden. De

wandelnetwerken lopen zowel over openbare wegen en paden als over particuliere grond (boerenlandpaden). Het netwerk van wandelpaden kan alleen gerealiseerd worden met hulp van de verschillende grondeigenaren, in veel gevallen agrariërs. Het totale wandelroutenetwerk in de regio is een geschatte 375 km, waarvan zo'n 75 km boerenlandpaden.

3.1 In het gebiedsvoorstel geeft het Groene Klaver Collectief (i.o.) inzicht in de uitvoering van het beheer van de boerenlandpaden in Holland Rijnland

Het Groene Klaver Collectief i.o. is een samenwerking tussen vijf Agrarische Natuurverenigingen (ANV's) in de regio en dus de samenwerking van de grondeigenaren, die de groenblauwe diensten gaan uitvoeren. De ANV's hebben nu al een belangrijke rol in het subsidieproces voor boerenlandpaden. Zij helpen bijvoorbeeld individuele agrariërs bij de subsidieaanvraag en verantwoording. Het Groene Klaver Collectief i.o. heeft goede kennis van het gebied en de daarin werkzame agrarische ondernemers, hun leden. Het gebiedsvoorstel voldoet aan de uitgangspunten zoals verwoord in bijlage 1. In het gebiedsvoorstel gaat het Groene Klaver Collectief i.o. in op uitvoering, controle, organisatie, kosten en verantwoording van het beheer van de boerenlandpaden in Holland Rijnland. Zie bijlage 2. Het Gebiedsfonds geeft het geld voor het beheer dus niet rechtstreeks uit aan de uitvoerders van de diensten, maar via het Groene Klaver Collectief i.o.

4.1 Voor het beheer van enkele boerenlandpaden is op korte termijn nieuwe financiering nodig

Holland Rijnland levert momenteel een financiële bijdrage aan het beheer van de boerenlandpaden in Wijk en Wouden. Deze bijdrage loopt tot en met december 2014. Om het beheer van deze paden en op termijn de andere paden in de regio te kunnen continueren, is snel duidelijkheid nodig of de regio een financiële bijdrage kan leveren.

4.2 De bijdrage van Holland Rijnland is een aanvulling op reeds beschikbare middelen van provincie Zuid-Holland en gemeenten

Met het gereserveerde bedrag van Holland Rijnland als aanvulling op provinciale (via de Subsidieregeling Landelijk Gebied) en gemeentelijke middelen, kan het beheer van boerenlandpaden tot 2020 gedekt worden. Met aanvulling van private middelen wordt deze periode langer en/of kunnen andere groenblauwe diensten uitgevoerd worden. Een nadere detaillering van de financiën voor het beheer van boerenlandpaden staat in het gebiedsvoorstel van het Groene Klaver Collectief i.o. (bijlage 2) en de toelichting financiën, bijlage 4.

4.3 Een substantiële bijdrage van Holland Rijnland leidt tot een vliegwieleffect

Doordat Holland Rijnland geld beschikbaar stelt voor het Gebiedsfonds groenblauwe diensten, heeft het Gebiedsfonds een startbedrag beschikbaar. Het Gebiedsfonds kan hiermee op korte termijn functioneren. Naast het financieren van beheer en onderhoud van de boerenlandpaden is het verwerven van aanvullend kapitaal de eerste prioriteit. Andere partijen zullen eerder geneigd zijn geld te storten in een reeds functionerend Gebiedsfonds. Hierdoor creëren we een vliegwieleffect, zoals ook te zien is bij de uitvoering van het Regionaal Groenprogramma.

5.1 Holland Rijnland wil de uitbreiding van het Gebiedsfonds stimuleren

Voor de vulling van het Gebiedsfonds doet het bestuur van het Gebiedsfonds een beroep op provincie, gemeenten, waterschap, bedrijven en particulieren. Het is waarschijnlijk eenvoudiger geld van (private) partijen te verkrijgen voor een operationeel Gebiedsfonds. Wanneer meer middelen beschikbaar zijn, is er ook ruimte om het Gebiedsfonds uit te breiden met ander doelstellingen en de daarbij horende maatregelen zoals waterelementen en bloemrijke akkerranden. Holland Rijnland en de provincie Zuid-Holland bieden ondersteuning

aan het bestuur van het Gebiedsfonds bij de uitbreiding met andere groenblauwe diensten en partijen.

5.2 Het Hoogheemraadschap van Rijnland overweegt om blauwe diensten via Gebiedsfonds te laten lopen

Het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft in 2014 en 2015 enkele pilotprojecten voor blauwe diensten. Deze staan nu nog los van het Gebiedsfonds. Het Hoogheemraadschap overweegt bij een positieve uitkomst van de pilots om vanaf 2016 middelen in het Gebiedsfonds te storten en het Gebiedsfonds te vragen om uitbreiding met de gewenste blauwe diensten.

5.3 Stichting Land van Wijk en Wouden heeft reeds interesse getoond

De Stichting Land van Wijk en Wouden kan andere activiteiten aanbieden in Holland Rijnland die passen bij de doelstellingen van het Gebiedsfonds. De Stichting zet zich in voor het versterken en behouden van de identiteit van het gebied, het vergroten van de betekenis van het platteland voor de stad, het verbeteren van de stad-landrelatie en het versterken van de plattelandseconomie. Het werkgebied van de Stichting breidt zich voor steeds meer projecten uit naar heel Holland Rijnland, bijvoorbeeld een set kaarten met boerenlandpaden in Holland Rijnland. In bijlage 3 staat een overzicht van de activiteiten van de Stichting Land van Wijk en Wouden.

Kanttekeningen/risico's:

3.1 Het Groene Klaver Collectief i.o. voorziet niet in het beheer van boerenlandpaden in de gemeente Alphen aan den Rijn

Het Groene Klaver Collectief i.o. is een samenwerkingsverband van vijf agrarische natuurverenigingen waarvan het werkgebied grotendeels in het werkgebied van Holland Rijnland valt. Het Groene Klaver Collectief i.o. is wel werkzaam in de gemeente Alphen aan den Rijn, maar de Stichting Landschapsfonds Alphen aan den Rijn voorziet daar in het beheer van de boerenlandpaden.

Financiën:

Het Algemeen Bestuur heeft € 100.000 gereserveerd voor het Gebiedsfonds. Met dit bedrag als aanvulling op beschikbare provinciale en gemeentelijke middelen, is het beheer van boerenlandpaden tot 2020 gedekt. Met aanvulling van private middelen wordt deze periode langer. In bijlage 4 staat een toelichting op de financiën.

Het perspectief voor de langere termijn is dat het gebiedsfonds zorg draagt voor financiering van meerdere groene en blauwe diensten. Het gebiedsfonds moet hiervoor gevuld worden met aanvullende publieke en private middelen. Voor sommige diensten zijn reeds middelen beschikbaar, waarvoor agrariërs nu aparte subsidieaanvragen kunnen indienen bij gemeenten, provincie of Hoogheemraadschap. Door deze middelen op termijn ook via het gebiedsfonds te laten stromen, ontstaat voor de agrariërs één loket voor verschillende subsidies.

Het beschikbaar stellen van de reserve Gebiedsfonds groenblauwe diensten leidt tot een begrotingswijziging voor het jaar 2014. Zie bijlage 5. Indien het AB besluit de gereserveerde € 100.000 niet in te zetten voor het Gebiedsfonds groenblauwe diensten, zal het geld teruggestort worden aan de gemeenten. In bijlage 4 is weergegeven om welk bedrag per gemeente het gaat.

Communicatie:

- Het besluit van het Algemeen Bestuur wordt gecommuniceerd via een bericht op de website, Twitter en de nieuwsbrief Holland Rijnland Berichten. Ook wordt een persbericht verstuurd.
- De oprichting van de stichting voor het Gebiedsfonds groenblauwe diensten wordt gecommuniceerd met een bericht op hollandrijnland.net, Twitter en de nieuwsbrief Holland Rijnland Berichten. Daarnaast wordt een persbericht en een persmoment gepland.

Evaluatie:

Het bestuur van het Gebiedsfonds Holland Rijnland verantwoord jaarlijks de besteding van de middelen aan alle partijen die geld in het fonds gestort hebben.

Bijlagen:

1. Uitgangspunten Gebiedsfonds groenblauwe diensten Holland Rijnland (inclusief bijlagen A, C en D);
2. Gebiedsvoorstel 'Beheer van boerenlandpaden Holland Rijnland' van het Groene Klaver Collectief i.o.;
3. Activiteiten Stichting Land van Wijk en Wouden voor de regio Holland Rijnland;
4. Toelichting financiën;
5. Begrotingswijziging.